

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

ISSN 2522-1477

НАУКОВИЙ ВІСНИК ЛЬОТНОЇ АКАДЕМІЇ

Серія: Педагогічні науки

Збірник наукових праць

ВИПУСК 12

**Кропивницький
2022**

*Збірник наукових праць затверджено
Вченою радою Льотної академії Національного авіаційного університету
(протокол № 12 від 27.10.2022 р.) та
Вченою радою Національного авіаційного університету (протокол № 7 від 23.11.2022 р.)*

*Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації КВ № 22644-12544Р від 26.04.2017 року
Міністерства юстиції України*

*Збірник включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б»
Наказом МОН України від 02 липня 2020р. № 886*

*Збірник реферується Українським реферативним журналом «Джерело» (засновники: Інститут проблем реєстрації інформації Національної академії наук України, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського), журнал індексується в міжнародній наукометричній базі **Index Copernicus** (ICV 2019: 86,45), Google Scholar, базі метаданих CrossRef, WorldCat, Research Bible, Fatcat.*

Рецензенти:

Ненько Ю. П. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов, Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля, м. Черкаси

Желясков В. Я. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри гуманітарних дисциплін, Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія», м. Ізмаїл

Науковий вісник Льотної академії. Серія: Педагогічні науки. Збірник наукових праць / Гол. ред. О. І. Москаленко. Кропивницький: ЛА НАУ, 2022. Вип. 12. 167 с.

У «Науковому віснику Льотної академії. Серія: Педагогічні науки» зібрано статті авторів, що сприяють вирішенню існуючих проблем професійної підготовки фахівців різних галузей, аналізу зарубіжного досвіду фахової підготовки та застосуванню інноваційних підходів до професійної освіти у контексті євроінтеграції.

Публікації видання адресовано науковцям і практикам у галузі педагогіки. Збірник наукових праць буде корисним студентам, курсантам, магістрантам, аспірантам, докторантам та всім зацікавленим особам.

Редакційна колегія публікує статті у авторській редакції. Автори несуть відповідальність за достовірність інформації, точність фактів, цитат, інших відомостей.

При використанні матеріалів, опублікованих у науковому віснику, збереження авторських прав обов'язкове.

Адреса редакційної колегії: 25005, м. Кропивницький, вул. Степана Чобану, 1,
тел. 38 (0522) 39-44-34; e-mail: naukvisped@sfa.org.ua

MINISTRY OF SCIENCE AND EDUCATION OF UKRAINE
NATIONAL AVIATION UNIVERSITY
FLIGHT ACADEMY OF NATIONAL AVIATION UNIVERSITY

ISSN 2522-1477

SCIENTIFIC BULLETIN OF FLIGHT ACADEMY

Section: Pedagogical Sciences

Collection of scientific papers

ISSUE 12

Kropyvnytskyi
2022

*Collection of scientific papers is approved by
Academic Board of Flight Academy of National Aviation University
(Protocol № 12 from 27.10.2022) and by
Academic Board of National Aviation University (Protocol № 7 from 23.11.2022)*

*Certificate of state registration
Printed mass media KB № 22644-12544P from 26.04.2017
Ministry of Justice of Ukraine*

*Bulletin is included in Professional Publications List of Ukraine of category "B"
Order of MSE of Ukraine from July, 2, 2020, № 886*

*Bulletin is reviewed by Ukrainian reviewed journal "Dzherelo" (founders: Institute of Information Registration Problems of National Academy of Science of Ukraine, Vernadsky National Library of Ukraine). The journal is indexed in the international scientific databases **Index Copernicus** (ICV 2019: 86,45), Google Scholar and CrossRef, WorldCat, Research Bible, Fatcat metadata database.*

Referents:

Nenko Ju. P. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Foreign Languages Department, Cherkasy Institute of Fire Safety named after the Heroes of Chernobyl, Cherkasy

Zheliaskov V. Ya. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Humanities, Danube Institute of the National University "Odesa Maritime Academy", Izmail

Scientific Bulletin of Flight Academy. Section: Pedagogical Sciences. Collection of readings / editor-in-chief O.I. Moskalenko. Kropyvnytskyi: FA NAU, 2022. Issue 12. 167 p.

"Scientific Bulletin of Flight Academy. Section: Pedagogical Sciences" represents the articles which highlight modern problems of specialists' professional training in different fields, the analysis of foreign experience of professional training and innovative approaches to professional education in the context of European integration.

The scientific publications are addressed to the scientists and practicing professionals in pedagogics. Collection of scientific papers may be useful for students, cadets, Master students, post-graduate students and all concerned.

Editorial board publishes the articles in authorial release. Authors bear responsibility for authenticity of information, accuracy of facts, quotations, other relevant information.

Provision of authors' copyright of the materials published in Scientific Bulletin.

Address of Editorial Board: 25005, Kropyvnytskyi, Stepan Chobanu Str., 1,
tel. 38 (0522) 39-44-34; e-mail: naukvisped@sfa.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор:

Москаленко Олена Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

Відповідальний секретар:

Урсол Оксана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

Члени редакційної колегії:

Барановська Лілія Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Україна

Герасименко Людмила Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

Гундаренко Олена Володимирівна (Olena Hundarenko), доктор філософії PhD, Жилінський університет, Словачка Республіка

Данилко Оксана Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

Данильчук Лариса Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, Хмельницький національний університет, Україна

Дефорж Ганна Володимирівна, доктор історичних наук, професор, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Україна

Дроздова Ірина Петрівна, доктор педагогічних наук, професор, Державний біотехнологічний університет, Україна

Журат Юлія Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна

Калініченко Надія Андріївна, доктор педагогічних наук, професор, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Україна

Керницький Олександр Михайлович, кандидат педагогічних наук, доцент, Національна академія Національної гвардії України, Україна

Кубілей Севда (Sevda Kubilay), доктор філософії PhD, Університет Нігде Омер Халісдемір, Турецька Республіка

Лелакова Ева (Eva Leláková), доктор філософії PhD, Жилінський університет, Словачка Республіка

Лещенко Геннадій Анатолійович, доктор педагогічних наук, професор, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

Муравська Світлана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

Пухальська Галина Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

Радул Сергій Григорович, кандидат педагогічних наук, доцент, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

Сальник Ірина Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, Україна

Суркова Катерина Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

Тернавська Тетяна Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, Льотна академія Національного авіаційного університету, Україна

EDITORIAL STAFF

Chief Editor:

Moskalenko Olena, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Flight Academy of National Aviation University, Ukraine

Executive secretary:

Ursol Oksana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate professor, Flight Academy of National Aviation University, Ukraine

Members of Editorial Staff:

Baranovska Liliya, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine

Herasymenko Liudmyla, PhD, Associate Professor, Flight Academy of the National Aviation University, Ukraine

Hundarenko Olena, PhD, University of Zilina, Slovak Republic

Danylko Oksana, PhD, Associate Professor, Flight Academy of the National Aviation University, Ukraine

Danylchuk Larysa, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Khmelnytskyi National University, Ukraine

Deforzhan Hanna, Doctor of Historical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Ukraine

Drozdova Irina, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, State Biotechnological University, Ukraine

Zhurat Yulia, PhD, Associate Professor, Yuriy Fedkovych Chernivtsy National University, Ukraine

Kalinichenko Nadiya, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian, State Pedagogical University, Ukraine

Kernickyi Oleksandr, PhD, Associate Professor, National Academy of National Guard of Ukraine, Ukraine

Kubilay Seveda, PhD in Educational Sciences Niğde Ömer Halisdemir University, Turkey

Leláková Eva, PhD, Assistant Professor, University of Zilina, Slovak Republic

Leshchenko Hennadii, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Flight Academy of the National Aviation University, Ukraine

Muravska Svitlana, PhD, Associate Professor, Flight Academy of the National Aviation University, Ukraine

Pukhalska Galyna, PhD, Associate Professor, Flight Academy of the National Aviation University, Ukraine

Radul Serhii, PhD, Associate Professor, Flight Academy of the National Aviation University, Ukraine

Salnyk Iryna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Ukraine

Surkova Kateryna, PhD, Associate Professor, Flight Academy of the National Aviation University, Ukraine

Ternavska Tetiana, PhD, Associate Professor, Flight Academy of the National Aviation University, Ukraine

ЗМІСТ

ВАЙНТРАУБ М. А.

Формування педагогічної культури у майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти 11

ГЛЯНЕНКО К. А.

Професійна підготовка педагогів в умовах оновлення змісту освіти 17

ДАНИЛЮК І. М.

Педагогічні особливості застосування методів продуктивного навчання під час підготовки майбутніх офіцерів Національної гвардії України 23

ДЕМЧЕНКО І. В., ХАРЛАМОВА Л. С.

Ефективність дистанційного освітнього процесу за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій 30

ДЕФОРЖ Г. В., КАЛІНІЧЕНКО Н. А.

Розвиток біологічної освіти у центральному регіоні України 36

ДРОЗДОВА І. П., ІВАНИШИН Г. Я.

Особливості процесу породження іншомовної професійної діяльності студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти 45

ЗЕЛЕНСЬКА Л. М., ТИМЧЕНКО С. В.

Інноваційні технології ситуативного моделювання в іншомовній підготовці майбутніх авіаційних фахівців 53

ЛОПАТЮК О. В.

Використання цифрових технологій під час занять із фізичної підготовки фахівців авіаційної галузі 60

ЛЕЩЕНКО Г. А.

Формування дослідницької компетентності майбутніх магістрів авіаційного транспорту 66

МАНДРИК Я. С., ОВЧАРЕНКО О. Я.

Інтеграція професійно орієнтованих дисциплін і фахової практики на підставі головних контекстних ознак освітньо-професійної програми «Аварійне обслуговування та безпека на авіаційному транспорті» в умовах дистанційного навчання 73

МОСКАЛЕНКО О. І., ПОПКОВ Б. І.

Екологічна освіта майбутніх судноводіїв як психолого-педагогічна проблема 81

ОЛЕКСЕНКО К. Б.

Експериментальне дослідження підготовки майбутніх учителів початкової школи до проектування навчального середовища 87

ПУХАЛЬСЬКА Г. А., КЕРНИЦЬКА Л. І. Теоретичний аналіз проблеми формування готовності майбутніх пілотів цивільної авіації до взаємодії у виробничо-технологічній діяльності	94
РАДУЛ С. Г., ХАРЛАМОВА Л. С. Іншомовна підготовка майбутніх авіаційних фахівців: дослідження соціокультурного складника	101
САЛЬНИК І. В. Підходи до організації лабораторного практикум у підготовці вчителя фізики під час дистанційного навчання	108
СОСНОВА М. А. Аналіз історичного досвіду та сучасної концепції підготовки майбутніх педагогів	117
СУНДУКОВА І. В. Забезпечення емоційної стійкості в умовах здоров'язбереження майбутніх учителів фізичної культури	126
СУРКОВА К. В., ЛОМАКІНА М. Є., ДАНИЛКО О. Г. Компоненти моделі формування емоційної стійкості авіадиспетчерів	132
FOMENKO Tetiana, BILOTSEKOVETS Marina Interactive efl classes for developing students' critical thinking in agrarian university	140
HERASYMENKO Liudmyla, MURAVSKA Svitlana Main aspects of teaching Academic English for PhD students	146
PIVEN Victoria, CHEREDNYCHENKO Nataliia Professional competence development of future pilots in air communication	152
TSAROVA Liudmyla, KOVALOVA Inna, MARTYNENKO Nadiia Self-study work in online mode as an innovative foreign language learning technology	158

CONTENTS

VAINTRAUB Mark

Formation of pedagogical culture in future teachers of professional education in institutions of higher education 11

GLYANENKO Kateryna

Professional training of teachers in the conditions of updating of the education content 17

DANILUK Igor

Pedagogical features of the application of productive learning methods in the training of future officers of the National Guard of Ukraine 23

DEMCHENKO Inha, KHARLAMOVA Liliia

Efficiency of the distance educational process with the help of information and communication technologies 30

DEFORZH Hanna, KALINICHENKO Nadiya

Development of biological education in the Central Region of Ukraine 36

DROZDOVA Iryna, IVANYSHYN Halyna

Features of the process of the emergence of the foreign language professional activity of students of non-lingual specialties in higher education institutions 45

ZELENSKA Lilia, TYMCHENKO Svitlana

Innovative simulation technologies in foreign language training of future aviation specialists 53

LOPATIUK Olena

Use of digital technologies during physical training classes of aviation industry specialists 60

LESHCHENKO Hennadii

Formation of research competence of future masters of aviation transport 66

MANDRYK Yana, OVCHARENKO Oleksandr

Integration of professionally-oriented disciplines and professional practice based on the main contextual features of the educational and professional program "Emergency service and safety in aviation transport" in the conditions of distance learning. .73

MOSKALENKO Olena, POPKOV Borys

Environmental education of future navigators as psychological and pedagogical problem 81

OLEKSENKO Karina

An experimental study of the preparation of future primary school teachers for designing an educational environment 87

PUCHALSKA Galina, KERNYTSKA Lada Theoretical analysis of the problem of forming the readiness of future civil aviation pilots for interaction in production and technological activities	94
RADUL Serhii, KHARLAMOVA Liliia Foreign language training of future aviation specialists: research of the socio-cultural component	101
SALNYK Iryna Approaches to the organization of laboratory Practicum in physics teacher training during distance education	108
SOSNOVA Miroslava Analysis of historical experience and modern concept of the future teachers training	117
SUNDUKOVA Iryna Ensuring emotional resistance in conditions of health care of future physical education teachers	126
SURKOVA Kateryna, LOMAKINA Maryna, DANILKO Oksana Components of the air traffic controllers' emotional stability formation model	132
ФОМЕНКО Т. М., БІЛОЦЕРКОВЕЦЬ М. А. Розвиток навичок критичного мислення студентів на інтерактивних заняттях з англійської мови в аграрному університеті	140
ГЕРАСИМЕНКО Л. С., МУРАВСЬКА С. М. Основні аспекти викладання дисципліни «Наукова англійська мова» для майбутніх докторів філософії	146
ПІВЕНЬ В. В., ЧЕРЕДНИЧЕНКО Н. Г. Розвиток професійної комунікативної компетентності у майбутніх пілотів	152
ЦАРЬОВА Л. В., КОВАЛЬОВА І. В., МАРТИНЕНКО Н. О. Самостійна робота в режимі навчання онлайн як інноваційна технологія вивчення іноземної мови	158

УДК 378.147

DOI 10.33251/2522-1477-2022-12-30-35

ДЕМЧЕНКО Інга Володимирівна,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри професійної та авіаційної мовної
підготовки,

Льотна академія

Національного авіаційного університету

ORCID 0000-0002-6155-9065

ХАРЛАМОВА Лілія Степанівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри професійної та авіаційної мовної
підготовки,

Льотна академія

Національного авіаційного університету

ORCID 0000-0002-1892-1815

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДИСТАНЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті проаналізовано проблему дистанційного навчання, шляхи вдосконалення методики викладання та підвищення ефективності дистанційного освітнього процесу за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Зазначено основні труднощі дистанційного навчання та запропоновано вирішення їх подолання. Зосереджено увагу на потребі пошуку ефективних шляхів організації дистанційного навчання іноземної мови за допомогою засобів та методів ІКТ.

Ключові слова: дистанційне навчання, інформаційно-комунікаційні технології, система Moodle, комунікативне середовище, фахівці авіаційної галузі.

Постановка проблеми. Упровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) є пріоритетним орієнтиром розвитку професійної освіти в Україні. Основними напрямками інформатизації суспільства в Україні визначено: забезпечення надання кожній особистості можливості для здобуття освіти, знань, умінь та навичок із використанням ІКТ під час навчання та професійної підготовки, вирішення проблем, пов'язаних із підготовкою студентів авіаційної галузі, зокрема інформативною підготовкою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впровадження сучасних ІКТ, зокрема можливостей Інтернет-ресурсів в освітньому процесі та організації дистанційного навчання (ДН), розглядають такі науковці: В. Ю. Биков [4], Ю. А. Коваленко [7], В. Г. Кремень [2], О. П. Муковіз [5], Є. С. Полат [3] та ін. Сучасні ІКТ стають невід'ємним складником змісту ДН, удосконалення методики викладання, засобом оптимізації та підвищення ефективності освітнього дистанційного процесу. Оскільки їх упровадження сприяє економії навчального часу, підвищенню мотивації навчання студентів, інтерактивність та наочність сприяє кращому поданню, розумінню та засвоєнню навчального матеріалу.

Мета статті – підвищення рівня якості підготовки авіафахівців через використання в освітньому дистанційному процесі інформаційних технологій (ІТ).

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні комп'ютерне оснащення та ІТ набувають широкого застосування в усіх сферах людського життя. Зрозуміло, що в першу чергу ІТ були впроваджені у процес викладання технічних дисциплін через свою специфіку.

Але гуманітарні дисципліни, незважаючи на достатню результативність їх традиційного викладання, отримують нове звучання за умови раціонального застосування ІТ-навчання [5].

З огляду на сучасні реалії, викладач повинен застосовувати нові методи подачі інформації в освітньому процесі. Кожен студент освоює нові знання по-різному. Раніше викладачам важко було знайти індивідуальний підхід до кожного студента. Сьогодні з упровадженням комп'ютерних мереж та онлайн-засобів українські ЗВО отримали можливість подавати нову інформацію так, щоб задовольнити індивідуальні запити студента.

Упровадження ІКТ зумовлене низкою чинників, таких як: суттєве прискорення передавання знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду; підвищення якості навчання та освіти, яке дає змогу студенту успішніше й швидше адаптуватися до навколишнього середовища та соціальних змін; активне застосування технологій, що є важливим показником створення нової системи вищої освіти, яка відповідає вимогам інформаційного суспільства та процесу модернізації освітньої системи.

Як було зазначено, важливим напрямом модернізації освіти є її інформатизація. Саме інформаційні технології, на думку В. Г. Кременя, можуть забезпечити студентів вільним доступом до різноманітної інформації, набуття навичок вирішення різноманітних проблем на основі їх усебічного дослідження та аналізу, здобуття певних знань у різноманітних галузях [4].

ДН розглядається як якісно нова форма освіти, що ґрунтується на принципах самостійності навчання студентів, сучасних педагогічних методах, технічних засобах передачі інформації як особливого типу освітньої діяльності, що робить процес гнучким, варіативним, багатовекторним, уможливорює навчання учнів за індивідуальною освітньою траєкторією відповідно до особистісних потреб, інтересів і здібностей. Переваги дистанційної форми навчання закладів вищої освіти полягають в інтенсивному оновленні знань, що здобуваються зі світових інформаційних ресурсів; розширюють поле діяльності викладача (незалежно від місцезнаходження всіх суб'єктів освітнього процесу); забезпечують спеціальні потреби інвалідів, інших категорій студентів під час отримання ними освіти. Отже, дистанційне навчання – сучасний та ефективний спосіб отримання освіти. Розвиток ДН в Україні розпочався значно пізніше, ніж в інших країнах світу. Частково це пояснюється нестабільністю в економічній, соціальній сферах суспільного життя.

На думку Є. С. Полат, «дистанційне навчання – це взаємодія на відстані, яка має всі властиві освітньому процесу компоненти (мету, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання) і реалізовує специфічними засобами Інтернет-технологій або іншими засобами, що передбачають інтерактивність» [7]. В. Ю. Биков пропонує такі принципи побудови дистанційної освіти [1, с. 48]: *гнучкість та адаптивність* освітнього процесу до потреб та можливостей. Студенти навчаються у зручний для них час, навчання відбувається переважно в асинхронному режимі; *модульність* побудови навчальних програм; виконання викладачем нових функцій (координація навчання, онлайн-консультації); *контроль за якістю* навчальних досягнень; використання *базових та мультимедійних технологій* у процесі ДН; використання спеціалізованих програм для забезпечення дистанційної освіти. О. П. Муковіз зазначає, що організація дистанційного навчання дає змогу студентам можливість вибору: навчального середовища та медіапідтримки – друкованих, електронних, теле-, аудіо- або відеоматеріалів; місця навчання – удома, на робочому місці, у ЗВО; темпу навчання – з визначеним темпом або індивідуальним; механізмів підтримки – допомога викладачів (тьюторів), аудіо-, відео-, Інтернет-конференції або електронного навчання, що базується на ІКТ; початку та завершення навчання [6]. На нашу думку, узагальненими характерними ознаками поняття ДН є форма здобуття знань, навчання, рівноцінна очному, заочному, екстернатному; комплекс освітніх послуг, які можуть надаватися різним категоріям студентів за допомогою інформаційного навчального середовища та мультимедійних технологій; індивідуалізований процес, який відбувається опосередковано через взаємодію

викладача та студента засобами ІКТ. Останнім часом спостерігається тенденція до розвитку змішаного навчання, яка органічно поєднує у собі як традиційні, так і дистанційні форми навчання.

Тому одним із важливих способів розвитку сучасної дистанційної освіти є впровадження ІКТ, що забезпечують удосконалення підготовки майбутніх фахівців різного профілю, зокрема авіаційного. Окрім того, в умовах істотного скорочення аудиторних годин на вивчення дисциплін питання використання ІКТ в освітньому процесі набуває особливого значення. ІКТ дають змогу вирішити проблему подолання суперечностей між високими вимогами до підготовки майбутніх фахівців та обмеженими можливостями викладачів в організації ефективної та високопродуктивної діяльності.

На сучасному етапі розвитку педагогіки дослідники пропонують різні власні підходи до класифікації технологій навчання. В умовах активного впровадження в освітній процес засобів ІКТ деякі вчені пропонують узяти засоби навчання як класифікаційну ознаку та поділяють аудіозасоби навчання; *інноваційні*, які ґрунтуються на використанні нових ІКТ та дають змогу моделювати дидактичні інформаційні середовища освітнього процесу.

Дослідницею Н. Г. Кунашенко зазначено, що використання на заняттях ІКТ дає змогу поглиблено усвідомлювати та засвоювати навчальний матеріал, створює сприятливі умови для формування здатності сприймати предмети та явища різнобічно, системно, емоційно, а також стверджує, що ІКТ сприяє розвитку навичок і вмінь, необхідних для життя, тобто тих, які формують ключові компетентності, а саме [9]: *інформаційну* – спонукання до пошуку, обробки, аналізу, систематизації інформації; *комунікативну* – активна участь в обговоренні проблеми (здатність чути не лише себе, а й інших, критично аналізувати почуте та коректно відповідати); *полікультурну* – це не лише процес оволодіння досягненнями культури свого народу, а й можливість ознайомлення з культурою інших народів; *соціальну* – відповідальність за виконання дорученої справи, уміння співпрацювати.

На думку Ю. А. Коваленко, виникає гостра необхідність у розробленні нових методик навчання англійської мови на основі навчальних Інтернет-ресурсів і соціальних сервісів, які були б націлені на формування та розвиток: аспектів іншомовної комунікативної компетенції; розвиток комунікативних когнітивних умінь (уміння обговорювати результати роботи за допомогою ресурсів мережі Інтернет; уміння використовувати ресурси мережі Інтернет для освіти та самоосвіти); аспектів інформативної компетенції (критичне ставлення до поширюваної інформації, здійснення пошуку та відбір відомостей, проведення узагальнення та класифікації, аналіз і синтез отриманої інформації); ресурсів мережі Інтернет і сервісів для задоволення інформаційних й освітніх інтересів і потреб [3].

Дослідники Д. М. Бодненко, Л. О. Варченко, О. Б. Жильцов вважають, що використання системи Moodle дає змогу: дистанційно навчатися через мережу Інтернет (програма є середовищем для навчання і надає можливості створювати та надавати доступ до численних навчальних ресурсів); упроваджувати нові методи викладання та навчання для всіх, хто може використовувати Інтернет (інноваційні методи надають можливість змінювати традиційні методи викладання, змістовно доповнюючи академічний процес); надсилати повідомлення викладачам та студентам, виконувати, здавати та переглядати завдання для самоконтролю, відслідковувати електронні журнали оцінок та присутності, використовувати різноманітні ресурси дисциплін, електронних бібліотек, посилання на ресурси Інтернет тощо [2].

Сьогодні у ЗВО України, зокрема в ЛА НАУ, розпочато роботу з переходу від застосування окремих інформаційних технологій до створення електронного освітнього середовища. Причинами, які зумовили необхідність створення такого масштабного навчально-технічного проєкту, є потреби в осучасненні процесу навчання та створенні умов для мобільного навчання.

Таким чином, система, орієнтована на організацію взаємодії між викладачем та студентами, також підходить для організації традиційних дистанційних курсів та підтримки

очного навчання. Moodle передбачає широкі можливості з підтримки навчального сайту, користувачів: створення навчальних курсів, метою якої є скорочення впливу адміністратора до мінімуму, проте забезпечення високого рівня безпеки; гнучка й інтуїтивна система роботи з навчальними курсами як для викладачів, так і для студентів. Підвищення мобільності науково-педагогічних працівників та студентів-іноземців, необхідність створення умов для дистанційного навчання; величезний обсяг інформації, що необхідно засвоїти та який збільшується, – усе це викликає нові проблеми, пов'язані з якісною організацією освітнього процесу у ЛВЗО, що відповідала б запитам часу.

Викладач, маючи власні логін та пароль, має можливість у зручний для себе час оновлювати навчальні матеріали, перевіряти контрольні завдання, доводити до відома студентів необхідну інформацію.

Студент може використовувати всі навчальні матеріали (зокрема, матеріали лекцій) для самостійного опрацювання. Вони доступні на відповідній сторінці сайту ЗВО. Для доступу до навчальних матеріалів та контрольних завдань студент отримує пароль, який зберігається у системі протягом усього періоду навчання.

Проведення практичних занять із дисциплін гуманітарного циклу, зокрема з іноземної мови для студентів-іноземців у системі Moodle, забезпечує широкі можливості для проведення електронного контролю за якістю знань. Система може якісно змінити проведення не лише поточного й кінцевого контролю, а й організацію самостійної роботи та проведення практичних і лекційних занять. Переваги навчання за допомогою електронних систем є безсумнівними. Викладання за допомогою системи Moodle, на нашу думку, стає наближеним до освітніх систем, запроваджених у найвідоміших університетах світу. Самостійність у навчанні, відповідальність за власну освітню діяльність, уміння організовувати власний робочий час і розподіл навантаження є основними характеристиками організації навчання в найсучасніших ЗВО світу.

Варто зазначити, що ця система має недоліки, і найбільше нарікань є на неможливість прямого контакту між студентом та викладачем, що вкрай необхідно для студентів I–II курсів. Разом із тим існують інші проблеми: відсутність мотивації, самодисципліни, самостійності.

Організація ДН із застосуванням технології Skype, Telegram, Zoom має позитивне значення, оскільки уможливорює вивчення та практичне застосування зарубіжних методів навчання іноземної мови; створює оптимальне комунікативне середовище, підвищує ефективність оволодіння англійською мовою, фахову успішність та професійне зростання.

Упровадження таких видів спілкування має багато переваг та сприяє формуванню мотивації до професійної комунікації студентів. Спілкування формує та коригує мовленнєві фонетичні, лексичні та граматичні навички, удосконалює вміння говоріння, передусім у діалогічній формі, успішно долає комунікативний бар'єр, підвищує мотивацію до професійної комунікації та сприяє використанню його у реальних міжособистісних, освітніх та професійних цілях.

Здійснений аналіз уможливорює висновок про те, що практично всі науковці у дослідженнях указують на високу ефективність використання комп'ютерних програм та електронних засобів, які істотно підвищують якість ДН, але з упровадженням ІКТ у дистанційний освітній процес ЗВО виникає низка проблем: відсутність мотивації у викладачів щодо використання сучасних інформаційних технологій; недостатня підготовка викладачів до впровадження засобів сучасних ІКТ в освітній процес; недостатнє матеріально-технічне та науково-методичне забезпечення ЗВО; недостатньо розроблені методики з використанням сучасних інформаційних технологій навчання в освітньому процесі під час вивчення фахових дисциплін. Нині існує безліч програмних додатків (у тому числі безкоштовних), доступних програм, що дають змогу викладачам створювати власні інтерактивні заняття. Для здійснення професійної англомовної підготовки студентів авіаційної галузі слід спрямувати цілі, зміст, структуру та сам процес викладання дисциплін

англомовного циклу на постійний розвиток і саморозвиток студента, стимулювати активність студента через постійне застосування ІКТ як інструменту творчої, навчально-пізнавальної майбутньої професійної діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Комплексне впровадження засобів ІКТ у дистанційний процес навчання не лише сприяє поліпшенню емоційного сприйняття, а й впливає на мотивацію студентів, підвищення інформативності навчального матеріалу, його наочності та доступності, а також на підвищення рівня диференціації та індивідуалізації навчання, сприяє глибокому засвоєнню студентами матеріалу, звільняє викладача від трудомісткої роботи з поточної та підсумкової перевірки знань студентів.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Технологія створення дистанційного курсу. Київ, 2008. 324 с.
2. Бодненко Д. М., Варченко Л. О., Жильцов О. Б. Тестовий контроль знань студентів у системі Moodle: навчально-методичний посібник / за ред. О. Б. Жильцова. Київ: Ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. 112 с.
3. Коваленко Ю. А. Використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов. *Іноземні мови*. 1999. № 4.
4. Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхом модернізації. Київ: Грамота, 2003. 216 с.
5. Лисенко Г. І., Омелян-Скирта Н. Г., Волкова С. П. Використання інформаційних технологій при викладанні гуманітарних дисциплін у технічних вишах. *Строительство. Материаловедение. Машиностроение. Серия «Компьютерные системы и информационные технологии в образовании, науке и управлении»*. Construction Materials science. Mechanical engineering Series: Computer systems and information technologies in education, science and management. 2014. Вып. 78. С. 177–184. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/smmcs_2014_78_31 (дата звернення: 01.09.2022).
6. Муковіз О. П. Розробка сайту системи неперервної освіти для вчителів початкової школи: теоретичний підхід. *Сучасні проблеми гуманізації професійної підготовки майбутніх педагогів* : матеріали Всеукр. наук.-метод. семінару. ФОП Жовтий. 2014. С. 34–37.
7. Полат Є. С. Моїсєєва М. В., Петров А. Є Педагогічні технології дистанційного навчання : навчально-методичний посібник / за ред. Є. С. Полат. Москва: Академія, 2006.
8. Технологія фахової майстерності: інновації в сучасній освіті: матеріали наук.-практ. Інтернет-конф. Х Хмурівські читання, м. Кіровоград, 20-24 жовтня 2014 р. URL: <http://timso.koippo.kr.ua/hmura10/> (дата звернення: 01.09.2022).

References

1. Bykov, V.Yu. (2008). Tekhnolohiia stvorennia dystantsiinoho kursu [The technology of creating a distance course]. Kyiv, 324. [in Ukrainian].
2. Bodnenko, D.M., Varchenko, L.O., Zhyltsov, O.B. (2012). Testovyi kontrol znan studentiv u systemi Moodle [Testing of students' knowledge in the Moodle system]: navch.-metod. posib. / za red. O.B. Zhyltsova. Kyiv: un-t im. B. Hrinchenka, 112. [in Ukrainian].
3. Kovalenko, Yu.A. (1999). Vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii u navchanni inozemnykh mov [Use of information technologies in teaching foreign languages]. Inozemni movy. Foreign Languages. Vol. 4. [in Ukrainian].
4. Kremen, V.H. (2003). Osvita i nauka Ukrainy: shliakhom modernizatsii [Education and science of Ukraine: through modernization] Kyiv: Hramota, 216. [in Ukrainian].
5. Lysenko, H.I., Omelian-Skyrta, N.H., Volkova, S.P. (2014). Vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii pry vykladanni humanitarnykh dystsyplin u tekhnichnykh vyshakh [The use of information technologies in the teaching of humanitarian disciplines in technical universities.]. Stroitelstvo. Materyalovedenye. Mashynostroenye. Seryia: Kompyternye systemy y informatsyonnye tekhnolohyy v obrazovanyu, nauke y upravlenyi. V. 78, 177-184. Retrived from:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/smmcs_2014_78_31 (data zvernennia 01.09.2022). [in Ukrainian]. [in Ukrainian].

6. Mukoviz, O.P. (2014) Rozrobka сайту systemy neperervnoi osvity dlia vchyteliv pochatkovoi shkoly [*Development of the website of the continuing education system for primary school teachers: a theoretical approach*]: teoretychnyi pidkhid. Suchasni problemy humanizatsii profesiinoi pidhotovky maibutnikh pedahohi: materialy Vseukr. nauk.-metod. seminaru. Modern problems of humanization of professional training of future teachers: materials of Vseukr. science and method seminar. FOP Zhovtyi, 34-37. [in Ukrainian].

7. Polat, Ye.S., Moiseieva, M.V., Petrov, A.Ye. (2006). Pedahohichni tekhnolohii dystantsiinoho navchannia [*Pedagogical technology of online education*]: navch.-metod. posib. / za red. Ye.S. Polat. M. "Akademiia". [in Ukrainian].

8. Tekhnolohiia fakhovoi maisternosti: innovatsii v suchasni osviti [*Technology of professional skill: innovations in modern education*]: materialy nauk.-prakt. Internet-konf. Kh Khmurivski chytannia. Science and practice Internet Conf. Khmurivsky readings (m. Kirovohrad 20-24 zhovtnia 2014). Retrived from: <http://timso.koippo.kr.ua/hmura10/> (data zvernennia 01.09.2022). [in Ukrainian].

DEMCHENKO Inha, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Professional Aviation Language Training Department. Flight Academy of National Aviation University;

KHARLAMOVA Liliia, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Professional Aviation Language Training Department. Flight Academy of National Aviation University.

EFFICIENCY OF THE DISTANCE EDUCATIONAL PROCESS WITH THE HELP OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

Abstract. *The article analyzes the problem of online distance education, ways that develop the methodology and improvement the efficiency of the educational process with the help of information and communication technologies. The main difficulties of online training and solutions were suggested during the analysis. It was indicated the needs of the search for effective ways to organize online distance learning and training of foreign language for additional benefits and ICT methods.*

It was mentioned that the organization of learning and training with the help of Skype, Telegram, Zoom technologies can be positively significant, because it makes possible to use foreign methods of training foreign language and create an optimal communicative environment, promote the effectiveness of English language, professional success and growth in the future job.

In their studies the scientists have made the conclusion that almost all scientists point out the high efficiency of the usage of computer programs and electronic tools, which significantly increase the quality of education. A number of problems were mentioned lack of motivation among teachers to use of modern information technologies; insufficient preparation of teachers to use modern ICT tools in the educational process; insufficient support of technical, scientific and methodological material of higher education establishments; insufficiently developed methods that can be used modern information technologies of learning in the educational process during the learning of professional subjects. Modern ICTs have become an indispensable item for changing the ways of learning, the careful developed the methods of visualization have optimized and improved the efficiency of the online educational process.

Key words: *distance learning, Information and Communication Technologies, Moodle system, communicative environment, aviation specialists.*

*Одержано редакцією: 05.09.2022 р.
Прийнято до публікації: 23.11.2022 р*